

Advies

BTL Realisatie Haaren
T.a.v. dhr. J. van Erve
Postbus 5
5076 ZG Haaren

Uw kenmerk : -
Behandeld door: dhr. T. Zeegers
Email : tom.zeegers@btl.nl

Ons kenmerk : 17.666/TZ/722001
Datum : 3 november 2017
Betreft : Rapportage roekenproblematiek MSD / Aspen de Geer

BTL Advies B.V.
Vestiging Oisterwijk

Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ Oisterwijk

T 013 529 95 55
F 013 529 95 50
E advies@btl.nl
I www.btladvies.nl

Van Lanschot
NL56 FVLB 0225 7203 37
BIC FVLBNL22
KvK 16057550
BTW NL0078.49.175.B.01

Geachte heer van Erve,

Hierbij ontvangt u per briefrapportage de bevindingen van het door ons uitgevoerde (veld)onderzoek van 31 oktober 2017 naar de roekenproblematiek op het terrein van MSD en Aspen de Geer aan de Veersemeer 4 te Oss.

Door beide bedrijven is kenbaar gemaakt dat zij overlast hebben van de aanwezige roekenkolonie. Naar aanleiding van deze melding hebben wij een gezamenlijk veldbezoek uitgevoerd om de roekenproblematiek in kaart te brengen en te adviseren wat de mogelijkheden zijn om de overlast door de vogels te doen verdwijnen of te beperken. Afbeelding 1 geeft een impressie van de locatie.

De briefrapportage opent met een beschrijving van de wettelijke bescherming van de roek (en andere kraaiachtigen). Vervolgens worden de resultaten van het uitgevoerde onderzoek besproken. Aansluitend is het advies voor de oplossingsrichting beschreven.

Wettelijke bescherming roek en andere gelijkende kraaiachtigen

In de gemeente Oss komen de volgende kraaiachtigen voor:

- Roek;
- Zwarte kraai;
- Kauw;
- Ekster;
- Gaai.

De zwarte kraai, ekster en gaai betreffen solitaire broeders, deze soorten vormen geen kolonies. De roek en in mindere mate ook de kauw zijn koloniebroeders. Kauwen broeden veelal in gebouwen en boomholten, terwijl roeken nesten maken in takken van boomkronen. Kolonielocaties van roeken variëren van enkele nesten tot vele tientallen, zo niet honderden nesten.

Advies

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Artikel 3.1, lid 2 betreft het volgende: *“Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.”* Hieronder vallen ook nesten van de gaai en kauw.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën van de ‘vaste nesten’ gelden de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. **Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.***
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. **Nesten van vogels die tot deze categorie behoren zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.****

**Tot deze groep behoort de roek*

*** Tot deze groep behoren de zwarte kraai en ekster*

De roek is een beschermde inheemse soort als bedoeld in de Wet natuurbescherming en wordt daarbij geassocieerd als categorie 3. Dit betekent dat de nesten/kolonielocaties van roeken een jaarrond beschermde status bezitten.

Advies

Situatie terrein MSD / Aspen de Geer

De bedrijven MSD en Aspen delen hetzelfde perceel op het bedrijvenpark De Geer aan de noordzijde van Oss. De zuidzijde van het terrein is in gebruik door Aspen en de noordzijde door MSD. Vanaf de entree aan de zuidzijde tot aan het hekwerk aan de noordzijde doorsnijdt een bomenrij het terrein. Deze bomenrij bestaat uit Italiaanse populieren en kenmerkt een doorgaande weg op het terrein. Buiten het terrein loopt deze bomenrij aan de noordzijde verder tot aan de weg genaamd Vollenhovemeer. Nabij de entree van het terrein bevindt zich tevens een kleine bomenweide, eveneens bestaande uit Italiaanse populieren.

Alleen op het terreingedeelte van MSD zijn nagenoeg alle bomen (rode lijn in afbeelding 1) in gebruik als nestboom door de aanwezige roekenkolonie. Het gaat om circa 14 nestbomen, waarin zich per nestboom 1-3 roekennesten bevinden. Op het terreingedeelte van Aspen (oranje in afbeelding 1) zijn aansluitend op het terrein van MSD 1-2 nestbomen aanwezig van dezelfde kolonie. De overige bomen zijn niet in gebruik als nestboom. Het gedeelte van de bomenrij ten noorden van het terrein is eveneens niet in gebruik als nestboom door de aanwezige roekenkolonie.

Omdat het veldbezoek is uitgevoerd in het najaar, is het beeld mogelijk niet volledig aangezien roekennesten regelmatig uit boomkronen waaien.

Afbeelding 1: Overzicht overlastlocatie (rood) en potentiële overlastlocatie (oranje).

Advies oplossingsrichting

Voor het verwijderen van nesten van de roek geldt dat verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden. Voor het uitvoeren van deze activiteiten is derhalve een ontheffing nodig. In deze situatie is de Provincie Noord-Brabant bevoegd gezag. Binnen de Wet natuurbescherming valt de bescherming van de roek onder de Europese Vogelrichtlijn. Een ontheffing of een vrijstelling binnen de Vogelrichtlijn wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. zij is nodig:
 - a) in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - b) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - c) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - d) ter bescherming van flora of fauna;
 - e) voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - f) om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
3. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

1. Andere bevredigende oplossing

Voor deze situatie kan worden aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing gevonden kan worden. Het plaatsen van geluidsschermen is niet mogelijk vanwege de ruimtelijke indeling op het terrein. Bovendien komt dit de veiligheid niet ten goede. Het plaatsen van opvangnetten is eveneens niet mogelijk, doordat aan beide zijde van de bomenrij zich een rijroute bevindt. Dit zou een belemmering vormen voor de infrastructuur.

2. Wettelijk belang

In het kader van de Vogelrichtlijn geldt 'overlast' niet als een geldig belang om een ontheffing te kunnen verkrijgen. Het wettelijk belang dat het meest aansluit op deze situatie is die van 'volksgezondheid of openbare veiligheid'. Dit belang moet goed onderbouwd worden, om de kans op het verkrijgen van een ontheffing te reëel te maken. Op het terrein worden medische producten opgeslagen, gedistribueerd en getransporteerd.

3. Gunstige staat van instandhouding roek

Om te kunnen onderbouwen dat een verwijdering van de kolonie geen negatief effect heeft op de regionale gunstige staat van instandhouding op de roek, moet worden onderzocht hoe de verspreiding van roekenkolonies zich verhoudt in de gemeente Oss en omgeving. Indien sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie, kan een ontheffing niet worden verkregen. Een mogelijkheid is om de nesten te verplaatsen naar het gedeelte van de bomenrij ten noorden (tussen hekwerk en Vollenhovemeer) van het terrein. In deze bomen kunnen kunstnesten worden aangeboden. Door de grotere afstand tot het bedrijfsterrein van MSD en Aspen, wordt de overlast aanzienlijk beperkt. Na de verplaatsing moeten de oorspronkelijke nestenbomen wel ongeschikt worden gemaakt, dan wel worden verwijderd (zie verder onder het kopje 'overige bomen').

Advies

Alleen indien aan deze drie voorwaarden kan worden voldaan is er een reële kans om een ontheffing te verkrijgen in het geval een aanvraag wordt gedaan.

Overige bomen

Om te voorkomen dat de roekenkolonie en daarmee de overlast zich uitbreidt, is het een mogelijkheid om de populieren die niet functioneren als nestboom ongeschikt te maken. Dit kan door takken in de kroon zodanig te snoeien dat er voor de vogels geen mogelijkheden meer zijn om een nest te maken. De bomen moeten dan wel regelmatig (jaarlijks) worden onderhouden/gesnoeid, zodat de bomen ongeschikt blijven.

Tijdens het veldbezoek is tevens besproken dat het daarnaast een mogelijkheid is om de bomen die niet door roeken worden benut, volledig te verwijderen. De bomen kunnen eventueel worden vervangen door groen dat niet geschikt is voor roeken om in te broeden. Vanwege deze suggestie zijn de bomen ook beoordeeld op andere natuurwaarden die zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming. In de bomen ontbreken geschikte holten voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van broedvogels (voor zover buiten de reikwijdte van de roekenkolonie). Nesten van eekhoorns zijn eveneens niet waargenomen. De bomenrij vormt voor vleermuizen geen essentieel van belang zijnde verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden, waardoor de aanwezigheid van een essentiële vliegroute is uit te sluiten.

Tussen de bodembedekkers bevinden zich wel exemplaren van de brede wespenorchis. Deze soort was voorheen beschermd in Flora- en faunawet. Met ingang van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017 is deze beschermingsstatus vervallen.

Overige beschermde natuurwaarden ontbreken. Naast de Wet natuurbescherming kan lokaal gemeentelijk beleid van toepassing zijn op het verwijderen van bomen. Een kapvergunning of meldplicht kan bijvoorbeeld nodig zijn. In het kader van deze opdracht is hier niet naar gekeken.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van het voorgaande dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
BTL Advies B.V.

ing. T. Zeegers
landschapsecoloog

Bijlage Ecologische begeleiding

Ecologische begeleiding 15 februari 2018, Matthias Koster

Op 15 februari 2018 is in het plangebied een ecologische inspectie uitgevoerd ten behoeve van het verwijderen van Italiaanse populieren. Specifiek is gekeken naar de aanwezigheid van nesten van de roek.

In totaal zijn 13 bomen geïnspecteerd. Het gaat hierbij om de bomen die op het terrein van MSD staan.

Van deze 13 bomen zijn, samen met een voorman van BTL Realisatie, 10 bomen gemarkeerd als nestboom. In 3 van deze bomen werden daadwerkelijk bestaande nesten aangetroffen. De aanwezige nesten bevinden zich in de rij van 3 Italiaanse populieren (1 nest) aangrenzend aan het hekwerk. De overige 2 nesten bevinden zich in de rij van 7 bomen.

In de overige 7 geïnspecteerde bomen werden geen bestaande nesten meer aangetroffen. Deze nesten zijn door de harde wind uitgewaaid. Het nestmateriaal werd nog verspreid waargenomen in de boomkroon en daaronder. Dit komt bij roeken vaker voor. Omdat de vogels terugkeren naar dezelfde nestbomen, zijn deze bomen alsnog beschermd.

Daarnaast zijn de bomen geïnspecteerd op veiligheid (losse takken, vitaliteit), door de uitvoerende voorman van BTL Realisatie (Gerard van Os). Bij slechts 1 boom werden staken van afgebroken takken in de boom aangetroffen. Deze zijn hoogstwaarschijnlijk tijdens de recent storm ontstaan. De overige bomen werden geen noemenswaardige dikke afgebroken takken aangetroffen. Van een onveilige situatie is daarom geen sprake.